

Vlaanderen
is omgeving

Handleiding Planologische Attesten

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgevingvlaanderen.be

INTRO

Deze handleiding geeft uitleg bij de regels over het planologisch attest, zoals ze zijn opgenomen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en in een uitvoeringsbesluit. Het gaat om de artikelen 4.4.24 t.e.m. 4.4.29 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna “de VCRO”) en de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2013 tot bepaling van de nadere regels inzake het planologisch attest (hierna “het uitvoeringsbesluit planologisch attest”).

Deze handleiding biedt een leidraad voor de gemeentebesturen bij de behandeling van aanvragen. Ze heeft tegelijk als doel aanvragers te helpen bij de samenstelling en indiening van het aanvraagdossier, en hen te informeren over hoe een aanvraag verder wordt behandeld.

Deze handleiding moet steeds samen worden gelezen met de geciteerde bepalingen van de VCRO en met het uitvoeringsbesluit planologisch attest.

Aanvragen voor een planologisch attest worden bij de gemeente ingediend. De gemeente onderzoekt de ontvankelijkheid en de volledigheid. Daarover gaan de eerste drie hoofdstukken van deze handleiding. In een limitatief aantal gevallen stuurt de gemeente de aanvraag voor behandeling door naar de provincie of het gewest. In alle andere gevallen handelt de gemeente de aanvraag verder af. Over die bevoegdheidskwestie gaat hoofdstuk vier van deze handleiding. Hoofdstuk vijf behandelt de procedure.

Publicatiedatum

22 januari 2024

INHOUDSTAFEL

1	INDIENEN VAN EEN AANVRAAG.....	4
2	VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID VAN EEN AANVRAAG.....	5
2.1	Bestaand bedrijf op een bestaande locatie	5
2.2	Hoofdzakelijk vergund	5
2.3	Niet verkrot	7
2.4	Vergunnings- of meldingsplicht voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, of een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf	8
2.5	Er is een planwijziging nodig	8
2.6	Er is geen lopend of recent afgerond planningsproces met betrekking tot de bedrijfssite	9
2.7	Formele ontvankelijkheidsvoorwaarden	9
3	ONDERDELEN VAN HET AANVRAAGDOSSIER	10
3.1	Aanvraagformulier	10
3.2	Documenten die aantonen dat het bedrijf vergunningsplichtig of meldingsplichtig is wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, of dat het een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf is	11
3.3	Kadastergegevens	11
3.4	Drie plannen	12
3.4.1	Plan bestaande toestand	12
3.4.2	Plan stedenbouwkundige vergunningstoestand	13
3.4.3	Plan gewenste toestand	13
3.5	Overige vestigingen, sites of gronden in reserve	13
3.6	Foto's	13
3.7	Documenten in verband met de vergunningstoestand	14
3.8	Toelichtende tekst	15
3.9	Passende beoordeling of verscherpte natuurtoets indien vereist	16
3.10	Plan-m.e.r.-screening, ontheffing van de plan-MER-plicht of plan-MER	17
4	BEVOEGDE OVERHEID	18
4.1	Algemeen	18
4.2	Toelichting bij specifieke criteria	19
4.2.1	Ligging in VEN-gebied	19
4.2.2	Uitzonderingen op de algemene toepassing van de criteria en oplossingen bij samenloop van bevoegdheden	20
4.3	Wat bij een fout in de beoordeling van de bevoegdheid?	21
4.4	De verhouding tussen de taakverdeling voor de behandeling van aanvragen van planologisch attesten enerzijds en het planologisch delegatiebeginsel anderzijds	21
5	PROCEDURE	21
5.1	Indiening van de aanvraag – onderzoek van de volledigheid en ontvankelijkheid – onderzoek van de bevoegdheid – bericht van volledigheid en ontvankelijkheid	22
5.2	Versturen naar provincie of gewest als de gemeente niet de bevoegde overheid is	23
5.3	Openbaar onderzoek en adviesronde	24
5.3.1	Het openbaar onderzoek	24
5.3.2	Adviesronde	25
5.3.3	Advies van de adviescommissie	25
5.4	Beslissing	25

1 INDIENEN VAN EEN AANVRAAG

De aanvraag voor een planologisch attest wordt ingediend bij het gemeentebestuur van de gemeente waar het bedrijf gelegen is. Als het bedrijf gelegen is op het grondgebied van twee gemeenten, dan moet de aanvraag ingediend worden bij de gemeente waar de hoofdtoegang tot het bedrijf zich bevindt.

Volgens de VCRO moet een aanvraag per beveiligde zending worden ingediend. Tot hiertoe is dat enkel een aangetekende brief of een afgifte tegen ontvangstbewijs. Als de aanvraag ingediend wordt met een aangetekende zending moet die gericht zijn aan het college van burgemeester en schepenen. Die aangetekende zending moet het aanvraagdossier bevatten zoals het hieronder wordt beschreven. Een aanvraag afgegeven tegen ontvangstbewijs gebeurt bij de gemeentelijke diensten. Aanvragers gaan het best vooraf per telefoon of mail of op de gemeentelijke website na bij welke dienst de aanvraag best wordt afgegeven en wat de openingsuren zijn van die dienst.

Het ontvangstbewijs dat een aanvrager krijgt bij afgifte van een dossier, is uiteraard geen bewijs van ontvankelijkheid of volledigheid van het aanvraagdossier. Het is enkel een bewijs van de datum waarop de aanvraag werd ingediend (zoals bijv. ook het bewijs van de aangetekende zending).

Het dossier moet in twee papieren exemplaren en één digitaal exemplaar ingediend worden. De twee papieren exemplaren zullen worden gebruikt voor het openbaar onderzoek en voor de overheid of dienst die het dossier inhoudelijk behandelt. Adviesvragen over de aanvraag gebeuren op basis van (kopies van) het digitale exemplaar. In het uitvoeringsbesluit planologisch attest werd niet vastgelegd dat de gemeente bijkomende papieren exemplaren kan opvragen bij de aanvrager. In het uitzonderlijke geval dat er inderdaad nood zou zijn aan meer papieren exemplaren, kan de gemeente nog steeds overleggen met de aanvrager wat er precies nodig is.

Er zijn tot nader order geen richtlijnen over het formaat van het digitale exemplaar van de aanvraag. Het spreekt voor zich dat er gebruik gemaakt wordt van courante digitale formaten (bijv. pdf-bestanden), zodat het aanvraagdossier, met inbegrip van de plannen, vlot kan worden geconsulteerd.

De huidige wetgeving bepaalt dat een aanvraagdossier moet worden opgemaakt door een erkend ruimtelijk planner of onder supervisie van een erkend ruimtelijk planner. Die planner ondertekent het aanvraagformulier mee en is medeverantwoordelijk voor de inhoud van het aanvraagdossier. Het [register van de ruimtelijke planners](#) kan online geraadpleegd worden.

Meer informatie over de procedureregels i.v.m. de indiening van een aanvraag (wat bij onvolledigheid, termijn voor een bericht i.v.m. volledigheid en ontvankelijkheid, ...) is opgenomen in hoofdstuk vijf van deze handleiding.

2 VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID VAN EEN AANVRAAG

De wetgeving bepaalt enkele belangrijke ontvankelijkheidsvoorwaarden. Hieronder worden de voorwaarden besproken. De dossiersamenstelling van een aanvraag is zo opgevat dat ze de nodige bewijsstukken bevat. Welke stukken dat zijn, wordt onder hoofdstuk 3 van deze handleiding besproken.

2.1 BESTAAND BEDRIJF OP EEN BESTAANDE LOCATIE

De aanvraag moet ingediend worden door een **bestaand** bedrijf op een **bestaande** locatie. Dit wil zeggen dat het bedrijf al actief moet zijn op de locatie waarvoor de aanvraag wordt ingediend. Het bedrijf moet effectieve bedrijfsactiviteiten hebben op de site waarop de aanvraag betrekking heeft. Een aanvraag van een bedrijf die betrekking heeft op een plek waar het bedrijf enkel zijn maatschappelijke zetel heeft, is niet ontvankelijk. Een aanvraag voor de site en de gebouwen van een stopgezet bedrijf is niet ontvankelijk. Een aanvraag die gericht is op een herlokalisatie en die betrekking heeft op onbebouwde gronden die niet aansluiten bij de actieve site, of die betrekking heeft op leegstaande bedrijfsgebouwen op een andere plek, is niet ontvankelijk. Aangezien de aanvraag betrekking moet hebben op een bestaande bedrijfssite moet een eventueel gevraagde uitbreiding logischerwijze ook aansluiten bij die bestaande bedrijfssite. Anders is er sprake van een nieuwe of bijkomende vestiging.

2.2 HOOFDZAKELIJK VERGUND

Het bedrijf moet **hoofdzakelijk vergund** zijn in de stedenbouwkundige betekenis. Artikel 4.1.1, 7°, a van de VCRO stelt dat “*bedrijven en hun constructies slechts hoofdzakelijk vergund zijn indien de voor de normale bedrijfsvoering noodzakelijke constructies vergund of vergund geacht zijn, ook wat de functie betreft*”.

Voor de ontvankelijkheid van een aanvraag is dus niet slechts vereist dat de *bedrijfsgebouwen* vergund zijn, maar wel dat alle voor de *bedrijfsvoering* noodzakelijke *constructies* vergund zijn. Volgens artikel 4.1.1, 3° van de VCRO is een constructie: “een gebouw, een bouwwerk, een vaste inrichting, een verharding, een publiciteitsinrichting of uithangbord, al dan niet bestaande uit duurzame materialen, in de grond ingebouwd, aan de grond bevestigd of op de grond steunend omwille van de stabiliteit, en bestemd om ter plaatse te blijven staan of liggen, ook al kan het goed uit elkaar genomen worden, verplaatst worden, of is het goed volledig ondergronds”. Kortom, ook de vergunningstoestand van verhardingen, technische installaties, silo's enz. is relevant. De noodzakelijke constructies moeten vergund of vergund geacht zijn. Meer over dat laatste verderop.

Het (hoofdzakelijk) vergund zijn heeft betrekking zowel op de constructies als op het gebruik ervan of de *functie*. De bovengeciteerde bepaling van de VCRO expliciteert dit, maar het wordt ook bevestigd door de rechtspraak. Zo oordeelde de Raad van State dat indien blijkt dat een autoherstelplaats waarvan een uitbreiding gevraagd wordt, destijds vergund werd als landbouwloods, er bezwaarlijk kan gesproken worden van een 'vergund' gebouw (R.v.St. Landuyt, nr. 35.478, 14 augustus 1990).

In art. 4 van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2013 tot bepaling van de nadere regels inzake het planologisch attest staat nog steeds:

Een aanvraag van een planologisch attest is niet ontvankelijk in de volgende gevallen:
1° het bedrijf heeft op het ogenblik van de aanvraag geen bedrijfsactiviteiten op de site waarop de aanvraag betrekking heeft;
2° het bedrijf is niet hoofdzakelijk vergund, tenzij het bedrijf een tuincentrum is, waarvan de functie niet vergund of vergund geacht is;

Evenwel heeft op 14 november 2019 het Grondwettelijk Hof in een arrest met nummer 179/2019 de regelgeving m.b.t. planologische attesten specifiek voor tuincentra vernietigd. Concreet vernietigde het Grondwettelijk Hof de artikels 77 en 79 uit het decreet van 8 december 2017 welke aanpassingen en aanvullingen aanbrachten in art. 4.4.24 en art. 4.4.29 VCRO. Door de vernietiging werden deze aanpassingen en aanvullingen in de betreffende artikels in de VCRO geschrapt.

De uitzonderingsbepaling voor tuincentra zoals opgenomen in het uitvoeringsbesluit vindt geen decretale oorsprong meer in de VCRO doordat het Grondwettelijk Hof die oorsprong in de VCRO heeft vernietigd en kan dus niet toegepast worden.

Voor de toepassing van de ontvankelijkheidsvoorwaarde dat het bedrijf hoofdzakelijk vergund is worden constructies waarvoor een vermoeden van vergunning geldt (vergund geachte constructies), gelijkgesteld met vergunde constructies. In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening worden vermoedens van vergunning ingesteld die samenhangen met de datum van de werken en handelingen en met de opname in het vergunningenregister. Bijv. voor constructies die dateren van vóór 1962 geldt een onweerlegbaar vermoeden van vergunning; voor constructies die zijn opgericht of aangelegd tussen 1962 en de vaststelling van het gewestplan voor het betrokken gebied, geldt een weerlegbaar vermoeden van vergunning. De bewijslast bij vermoedens van vergunning in het kader van aanvragen tot planologisch attest ligt bij de aanvrager. In geval de datum van werken/handelingen (het oprichten van constructies, maar ook functiewijzigingen e.d.) relevant is, kan die met alle middelen bewezen worden: oude foto's of luchtfoto's waarbij de datering voldoende duidelijk is, oude facturen, oude kadastragegevens, ...

Gelet op de VCRO is een aanvraag tot planologisch attest van een bedrijf slechts ontvankelijk als *de voor een normale bedrijfsvoering noodzakelijke constructies* vergund of vergund geacht zijn, ook wat de functie betreft. De toepassing van die clausule vraagt een beoordeling geval per geval. Wel kunnen een aantal relevante aspecten aangehaald worden:

1. Normale bedrijfsvoering

“Normale bedrijfsvoering” slaat op de *hoofdactiviteit* van een bedrijf. Wat de hoofdactiviteit is van een bedrijf kan worden afgeleid uit de oppervlakte of het volume die bepaalde activiteiten innemen ten opzichte van het geheel, of uit de omzet of de tewerkstelling die in functie van die activiteiten staat.

2. Noodzakelijke constructies

Welke constructies noodzakelijk zijn voor een normale bedrijfsvoering is afhankelijk van de *aard* van de hoofdactiviteit. Volgens de VCRO zijn niet alleen gebouwen, maar ook verhardingen, inrichtingen e.d. constructies. Afhankelijk van de aard van de bedrijfsactiviteiten zijn gebouwen, inrichtingen, verhardingen e.d. noodzakelijk voor een normale bedrijfsvoering.

Voorbeelden

* Een bedrijf handelt rustieke en recuperatie-bouwmaterialen. De woning van de bedrijfsleider ligt in een landelijk woonlint, en een aanbouw van de woning wordt gebruikt als kantoor en ruimte waar klanten komen afrekenen. De opslag van de materialen bevindt zich op deels verhard, deels onverhard terrein van 1500 m² achter de woning in agrarisch gebied. Die opslag is toegankelijk via een oprit van de woning die verlengd werd om toegang te geven tot de opslag. Vergunningstoestand: de woning met aanbouw en de oorspronkelijke oprit zijn vergund. De verharding achter de woning, de opslag en de verlenging van de oprit zijn niet vergund (of vergund geacht).

→ Het bedrijf is niet hoofdzakelijk vergund. De opslag en de kleinhandelsfunctie zijn essentieel voor het bedrijf maar niet vergund.

* Een tuincentrum verkoopt planten (geen eigen kweek) en allerlei benodigdheden voor de tuin. De verkoop heeft plaats in 2 grote serres die oorspronkelijk in landbouwgebied werden vergund voor kweek maar die

reeds vóór 1984 voor meer dan driekwart gebruikt werden voor kleinhandel. Het bedrijf kan dit aantonen met oude krantenartikelen over de opening van de zaak, facturen e.d.

→ Het bedrijf wordt beschouwd als hoofdzakelijk vergund (de functiewijziging dateert van voor de invoering van de vergunningsplicht voor functiewijzigingen - dat de functiewijziging eigenlijk niet *toelaatbaar* was in agrarisch gebied wordt buiten beschouwing gelaten). Mocht de functiewijziging dateren van na 1984, dan was het bedrijf niet hoofdzakelijk vergund.

* Een doe het zelf-zaak verkoopt materieel en producten in een hoofdgebouw van 1000 m² en heeft daarnaast een opslagloods van 400 m² die niet toegankelijk is voor publiek. Door plaatsgebrek in de opslagloods heeft het bedrijf gronden ten belope van 300 m² achter de gebouwen met steenslag verhard en in gebruik genomen voor opslag van weerbestendige bouwmaterialen. Het hoofdgebouw en de opslagloods zijn vergund en de functie is conform de vergunning. Doordat de vergunning dateert van de jaren '70 is niet duidelijk of alle verharde circulatieruimte rond de gebouwen vergund is of niet. De steenslagverharding en opslag in open lucht is recent en niet vergund.

→ Het bedrijf is hoofdzakelijk vergund. De gebouwen en de kleinhandelsfunctie zijn vergund. De normale circulatieruimte rond de gebouwen moet geacht worden te zijn vergund, ook al werd ze niet expliciet in de vergunning van de jaren '70 opgenomen. De onvergunde opslag in open lucht is bijkomstig ten opzichte van het vergunde volume en dus niet doorslaggevend in de beoordeling.

* Een aannemer van wegenwerken gebruikt een loods van 200 m² waarin bedrijfsvoertuigen gestald staan en een verhard terrein in openlucht van 1000 m² waarop klinkers, boordstenen, zand in sleufsilos e.d. opgeslagen liggen. De loods is vergund, de verharding en de opslag niet.

→ Het bedrijf is niet hoofdzakelijk vergund. De opslag van materialen is essentieel voor de activiteit van wegenwerken. Het volstaat niet dat het gebouw dat door het bedrijf wordt gebruikt, vergund is.

3. Huidige bedrijfsvoering

De beoordeling van welke constructies noodzakelijk zijn voor een normale bedrijfsvoering gebeurt met inachtnaam van de *huidige* bedrijfsvoering. Dat betekent dat niet de *toekomstige* beoogde bedrijfsvoering bekeken wordt, maar evenmin een vroegere (historische) bedrijfsvoering van het bedrijf (al speelt de historie wel een rol).

Voorbeeld

* Een bedrijf is in 1980 gestart als éénmanszaak actief in de bouw. Naast de woning in landelijk woonlint werd destijds een atelier van 150 m² vergund. Vandaag stelt het bedrijf naast de zaakvoerder 2 werknemers te werk. Achter het atelier werd zonder vergunning een verharding aangelegd van 200 m² waarop de auto's van de werknemers en de bedrijfsvoertuigen gestald worden, en waar materialen zijn opgeslagen.

→ Het bedrijf is niet hoofdzakelijk vergund. De opslag en de stalling van voertuigen zijn noodzakelijk voor de huidige bedrijfsvoering maar niet vergund. Het aannemingsbedrijf *zoals het vandaag op de site is gevestigd* kan niet functioneren louter op grond van het atelier.

2.3 NIET VERKROT

Het bedrijf mag **niet verkrot** zijn. Volgens artikel 4.1.1, 15° van de VCRO is een gebouw (of een constructie) verkrot als het niet (meer) voldoet aan de elementaire eisen van stabiliteit. Die omschrijving van verkrotting (althans in de ruimtelijke ordeningswetgeving) dateert van 2001. Bij de parlementaire voorbereiding van de betrokken bepaling werd verduidelijkt dat "verkrotting" moest worden beschouwd als "een situatie waarbij de stabiliteit van een gebouw fundamenteel in het gedrang is gebracht" (Parl. St., VI. Parl., 2000-2001, 720/4, 48).

In het geval van een gebouwencomplex is het logisch om dit criterium op dezelfde manier toe te passen als het criterium van het vergund zijn: geen van de voor de normale bedrijfsvoering noodzakelijke gebouwen mag verkrot zijn. Hierboven werden voorbeelden gegeven van de beoordeling of een gebouw of constructie noodzakelijk is voor een normale bedrijfsvoering.

2.4 VERGUNNINGS- OF MELDINGSPLICHT VOOR DE EXPLOITATIE VAN EEN INGEDEELDE INRICHTING OF ACTIVITEIT, OF EEN VOLWAARDIG LAND- OF TUINBOUWBEDRIJF

Het bedrijf dat een aanvraag doet, moet vergunnings- of meldingsplichtig voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit zijn, of het moet een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf zijn.

De toepassing van deze ontvankelijkheidsvoorwaarde vergt doorgaans weinig beoordeling, aangezien met beperkte bewijsstukken eenduidig kan aangetoond worden dat eraan voldaan is (de aanvrager legt bijv. een omgevingsvergunning voor wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit). Zie wat dat betreft hoofdstuk 3 van deze handleiding.

Vermeldenswaard is echter wel dat heel veel “bedrijven” aan die voorwaarde voldoen, en lang niet alleen “klassieke” productiebedrijven. Voorbeelden van aanvragen die op dit punt alvast ontvankelijk zijn:

- De aanvraag van een vereniging die in een gebouw een schietstand gebruikt (het gaat om een ingedeelde inrichting of activiteit waarvoor een vergunningsplicht voor de exploitatie geldt);
- De aanvraag van een verzorgingsinstelling die technische installaties heeft waarvoor een melding wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit is gebeurd;
- ...

Merk op dat de VCRO vereist dat een bedrijf vergunningsplichtig of meldingsplichtig is wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, en niet dat het beschikt over een (nog geldige) vergunning wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit of een (tijdelijke) melding heeft gedaan. Anders dan wat geldt voor de stedenbouwkundige toestand, zou het dus kunnen dat de aanvraag van een bedrijf dat niet in orde is met de vergunning of melding wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, toch ontvankelijk blijkt.

2.5 ER IS EEN PLANWIJZIGING NODIG

Een aanvraag is niet ontvankelijk als noch het behoud van het bedrijf, noch de gewenste ontwikkelingen de opmaak of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg vereisen.

Het bedrijf dat de aanvraag indient moet aantonen dat er een ruimtelijk probleem is dat het functioneren van het bedrijf belemmert, en dat enkel via een planningsinitiatief kan worden opgelost. Als de noden van het bedrijf kunnen opgevangen worden via de mogelijkheden die er in het vergunningenbeleid bestaan om af te wijken van de stedenbouwkundige voorschriften, dan is een aanvraag tot planologisch attest onontvankelijk. Artikel 4.4.16 en volgende VCRO bieden voor zonevreemde bedrijven een aantal zogenaamde basisrechten. Onder voorwaarden zijn verbouwen, herbouwen en uitbreiden mogelijk. Als met deze bepalingen het behoud van het bedrijf verzekerd is en er ook aan eventuele uitbreidingsbehoeften kan worden voldaan, dan biedt een planologisch attest ook geen meerwaarde. Een eventuele uitbreiding bijvoorbeeld kan dan sneller gerealiseerd worden door het indienen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

2.6 ER IS GEEN LOPEND OF RECENT AFGEROND PLANNINGSPROCES MET BETREKKING TOT DE BEDRIJFSSITE

Een aanvraag is niet ontvankelijk als er een lopend of recent afgerond planningsproces is waarin een uitspraak wordt gedaan over het behoud en de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bedrijf.

Het moet vooreerst gaan over een plan dat betrekking heeft op de site waarover het in de aanvraag gaat: het bedrijf of de gewenste uitbreiding ligt binnen de perimeter van het plan.

Ten tweede moet het gaan om een lopend of recent plan: een plan waarvoor minder dan één jaar voor de datum van de aanvraag nog een plenaire vergadering werd gehouden, een voorlopige of definitieve vaststelling is gedaan of, in voorkomend geval, een beslissing in het kader van het administratief toezicht (schorsing of vernietiging van een gemeentelijk of provinciaal plan door respectievelijk de deputatie of de Vlaamse Regering) is genomen.

Tot slot moeten de planvoorschriften het behoud of de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijf beïnvloeden.

Enkele voorbeelden:

- Er is onlangs (minder dan één jaar voor de datum waarop aanvraag wordt ingediend) een RUP goedgekeurd waarbij het gebied waarop het bedrijf wil uitbreiden, aangeduid werd als agrarisch gebied. In dit geval is het attest onontvankelijk, want er werd beslist dat het gebied in de toekomst moet functioneren als landbouwgebied.
- Er is recent een gebiedsdekkend RUP zonevreemde woningen goedgekeurd voor de volledige gemeente. Ook al ligt het bedrijf dat een attest aanvraagt binnen de perimeter van het plan, maakt dat het attest niet onontvankelijk, zolang de voorschriften bij dit RUP enkel van toepassing zijn op de functie wonen en niet op de functie bedrijvigheid.

2.7 FORMELE ONTVANKELIJKHEIDSVORWAARDEN

Naast de hierboven vermelde ontvankelijkheidsvoorwaarden zijn er nog een aantal meer formele voorwaarden. Een dossier is niet ontvankelijk indien:

- het aanvraagdossier niet werd opgemaakt door of onder supervisie van een erkend ruimtelijk planner (zie hoofdstuk 1);
- het aanvraagdossier niet per beveiligde zending werd ingediend (zie hoofdstuk 1);
- de aanvraag onvolledig is bevonden en de aanvullingen niet werden bezorgd binnen de vastgestelde termijn. De gemeente kan de termijn waarbinnen de aanvullingen moeten worden bezorgd zelf bepalen. Dat moet uiteraard een redelijke termijn zijn (afhankelijk van welke stukken of onderdelen van een dossier er ontbreken).

3 ONDERDELEN VAN HET AANVRAAGDOSSIER

Hieronder wordt uitleg gegeven over het aanvraagdossier. Uiteraard moet deze toelichting samen gelezen worden met de bepalingen van het [uitvoeringsbesluit planologisch attest](#) over de verplichte onderdelen van een aanvraagdossier. Artikel 2 van dit uitvoeringsbesluit wordt hier niet integraal overgenomen, wel worden er voorbeelden of verdere verduidelijkingen gegeven bij specifieke aspecten.

Enkele algemene opmerkingen over de dossiersamenstelling:

- Voor een aanvraag van een planologisch attest kunnen kopies van officiële stukken worden gebruikt, originele stukken houdt de aanvrager best bij;
- Statuten, oprichtingsakten, BTW-gegevens, omzetgegevens en jaarrekeningen moeten niet worden opgenomen in het aanvraagdossier (tenzij bijvoorbeeld als bewijsstukken voor de vergunningstoestand, zie 3.7);
- Het is nuttig om in de aanvraag aan te geven dat een bepaalde rubriek van de dossiersamenstelling “niet van toepassing” is voor het bedrijf. Indien bijvoorbeeld het bedrijf geen andere vestigingen heeft (wat verplicht zou moeten worden opgenomen, zie art. 2, 5° en 8° van het uitvoeringsbesluit planologisch attest), dan wordt dat best ook expliciet vermeld;
- De informatie per rubriek moet duidelijk en volledig zijn, maar wordt best bondig gehouden zodat de omvang van het aanvraagdossier binnen de perken blijft.

3.1 AANVRAAGFORMULIER

Het [aanvraagformulier](#) is online beschikbaar.

Het aanvraagformulier moet volledig worden ingevuld, gedateerd en ondertekend. Het aanvraagformulier wordt ingevuld door de aanvrager van het attest. Iemand die bevoegd is om het bedrijf te vertegenwoordigen moet het aanvraagformulier ondertekenen. Merk op dat het wel degelijk moet gaan om het bedrijf dat de bedrijfsactiviteiten op de site ontwikkelt. Een aanvraag die ondertekend wordt door de afgevaardigd bestuurder van een patrimoniumvennootschap die als enige activiteit heeft om de gebouwen en gronden waarop het eigenlijke bedrijf actief is, te beheren, is in die zin niet ontvankelijk.

Het adres dat wordt ingevuld bij “Gegevens van de aanvrager” is het adres waarnaar alle verdere briefwisseling zal worden verstuurd.

Bij de kadastrale gegevens waarnaar in het formulier wordt gevraagd ("Gegevens van het goed waarop dit attest betrekking heeft"), worden alle percelen vermeld waarop de aanvraag van toepassing is. Dit zijn de percelen waarop het bestaande bedrijf gevestigd is en de percelen waarop een eventuele uitbreiding gepland wordt. De kadastrale gegevens van aanpalende percelen (nodig voor het openbaar onderzoek) zijn wel een verplicht onderdeel van het aanvraagdossier, maar moeten niet in het formulier worden ingevuld.

3.2 DOCUMENTEN DIE AANTONEN DAT HET BEDRIJF VERGUNNINGSPLICHTIG OF MELDINGSPLICHTIG IS WAT BETREFT DE EXPLOITATIE VAN EEN INGEDEELDE INRICHTING OF ACTIVITEIT, OF DAT HET EEN VOLWAARDIG LAND- OF TUINBOUWBEDRIJF IS

Hierboven werd reeds vermeld dat een aanvraag pas ontvankelijk is als het bedrijf vergunningsplichtig of meldingsplichtig is wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, of een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf is. De bewijzen daarvoor zijn dan ook een onderdeel van het aanvraagdossier dat het bedrijf indient.

De vergunningsplicht wordt aangetoond op basis van een kopie van de vergunning wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit. Indien het bedrijf niet beschikt over een vergunning wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, maar wel vergunningsplichtig is (cf. supra, dat maakt de aanvraag niet onontvankelijk), zal de vergunningsplicht op een andere manier moeten worden aangetoond, bijv. door documenten die staven dat het bedrijf inrichtingen of activiteiten heeft die vermeld zijn in de bijlage bij het VLAREM-besluit, of eventueel op basis van een weigering van de vergunning wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit. Omdat het niet de bedoeling kan zijn dat de overheid die de onontvankelijkheid van de aanvraag tot planologisch attest onderzoekt, nog moet gaan uitzoeken of bepaalde activiteiten of inrichtingen al dan niet ingedeeld zijn als hinderlijke inrichtingen, moet de aanvraag die geen geldige vergunning bevat dit duidelijk en volledig toelichten.

De meldingsplicht wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit wordt aangetoond op basis van de aktenaam die het college van burgemeester en schepenen afleverde. Heeft het bedrijf geen dergelijk document, maar is het wel degelijk meldingsplichtig, dan moet dat aangetoond en duidelijk en volledig toegelicht worden (cf. vorige alinea i.v.m. de vergunningsplicht).

De bewijzen i.v.m. de vergunningsplicht of meldingsplicht (vergunning, aktename of andere stukken) moeten uiteraard betrekking hebben op de huidige bedrijfsactiviteiten.

Of een bedrijf een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf is of niet, wordt uitgemaakt overeenkomstig de criteria die de Vlaamse landbouwadministratie hanteert voor haar adviezen over vergunningen in agrarisch gebied. Een “leefbaar agrarisch bedrijf” is voor de afdeling duurzame landbouwontwikkeling “een hoofdberoepslandbouwbedrijf dat economisch leefbaar is”. De aanvrager die er zich op beroept dat zijn bedrijf een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf is, moet dus ofwel aantonen dat aan die criteria is voldaan, ofwel aan de aanvraag een kopie toevoegen van een advies van de landbouwadministratie dat werd gegeven in het kader van een vergunningsaanvraag.

3.3 KADASTERGEGEVENS

De kadastrergegevens bestaan uit een uittreksel uit het kadastraal plan en uit eigendomsgegevens:

- Op het kadastraal plan worden alle percelen die tot de huidige bedrijfssite behoren en de percelen waarop de gewenste uitbreidingen worden gepland, aangeduid. De perceelsnummers op het kadasterplan moeten duidelijk leesbaar zijn.
- De eigendomsgegevens bevatten de gegevens van alle percelen die tot de huidige bedrijfssite behoren en van alle percelen waarop de uitbreiding wordt voorzien. Dit zijn de percelen die tot de aanvraag behoren. Daarnaast worden ook de eigendomsgegevens van alle hieraan palende percelen opgenomen in het aanvraagdossier (met het oog op de organisatie van het openbaar onderzoek). Onder aanpalend perceel wordt elk perceel begrepen dat op minstens één punt grenst aan de percelen die tot de aanvraag behoren (huidige site plus gewenste uitbreiding). Indien slechts een

- van een door een andere firma uitgebaat parkeergebouw, ook al wordt dat laatste frequent door klanten van de winkel gebruikt);
- bij het plan van de bestaande toestand zijn in tegenstelling tot vroeger geen profielschetsen meer vereist (zie ook 3.6.).

3.4.2 Plan stedenbouwkundige vergunningstoestand

Dit plan bevat het overzicht van de vergunningstoestand van het bestaande bedrijf. De basis van dit plan komt overeen met het plan van de bestaande toestand, met dien verstande dat de onmiddellijke omgeving niet moet worden opgenomen. De aanduidingen op dit plan moeten overeenkomen met de bewijsstukken voor de vergunningstoestand, die ook in het dossier moeten worden opgenomen (zie 3.7). Het plan moet dan ook verwijzen naar die stukken. Uit het plan en de bijhorende bewijsstukken moet steeds duidelijk blijken welke delen vergund zijn per voorgelegd bewijsstuk.

Als er voor eventuele niet-vergunde delen PV's werden opgesteld, wordt dat best ook vermeld op het plan.

3.4.3 Plan gewenste toestand

Op dit plan moet, conform het uitvoeringsbesluit planologisch attest, een onderscheid gemaakt worden tussen gewenste ontwikkelingen op korte en op lange termijn. Wat als korte en wat als lange-termijnontwikkelingen wordt beschouwd, is gedefinieerd in het inleidend hoofdstuk van het uitvoeringsbesluit (ontwikkelingen op korte termijn zijn die ontwikkelingen waarvoor een bedrijf werken wil aanvatten binnen twee jaar na de afgifte van het attest; alle andere zijn lange-termijnontwikkelingen).

Het is mogelijk om verschillende scenario's op te nemen. De kaart moet wel duidelijk blijven; zo nodig wordt er een plan per scenario gemaakt. Minstens in de toelichtende tekst (zie 3.8.) zal dan moeten toegelicht worden wat de keuze voor het éne of het andere scenario beïnvloedt, en welk scenario desgevallend de voorkeur heeft van de aanvrager.

Als er voor de gewenste toestand reliëfwijzigingen nodig zijn, dan moet dit ook aangeduid worden. Reliëfwijzigingen zijn immers vergunningsplichtig.

3.5 OVERIGE VESTIGINGEN, SITES OF GRONDEN IN RESERVE

Het dossier moet, aldus het uitvoeringsbesluit planologisch attest, een overzichtskaart bevatten waarop alle vestigingen en sites worden aangeduid die het bedrijf in gebruik heeft, en de gronden die het bedrijf eventueel in reserve heeft. Hoe de activiteiten over de vestigingen of sites verdeeld is, komt aan bod in de toelichtende nota (zie ook 3.8.3).

Landbouwbedrijven moeten duiden welke gronden ze bewerken in functie van de bedrijfsactiviteiten, ook al liggen die niet aansluitend bij de site waarop de aanvraag betrekking heeft.

3.6 FOTO'S

Bij de foto's van de omgeving is het belangrijk dat er steeds een deel van de huidige bedrijfssite zichtbaar is, zoals het uitvoeringsbesluit vereist. Het moet o.a. duidelijk zijn hoe het (bestaande) bedrijf zich verhoudt ten opzichte van de omgevende bebouwing. De foto's moeten met een voldoende groot formaat en met voldoende resolutie in het dossier opgenomen zijn, zodat ze duidelijk "leesbaar" zijn.

3.7 DOCUMENTEN IN VERBAND MET DE VERGUNNINGSTOESTAND

Zoals reeds toegelicht gaat het hier dan over de stedenbouwkundige vergunningstoestand.

Voor vergunde constructies bestaat het bewijs uit een afschrift van een vergunning of een uittreksel uit het vergunningenregister.

In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening worden vermoedens van vergunning ingesteld die samenhangen met de datum van oprichting van de constructie. Voor constructies die dateren van vóór 22 april 1962 geldt een onweerlegbaar vermoeden van vergunning. Voor constructies opgericht tussen 22 april 1962 en de datum van inwerkingtreding van het (oorspronkelijke) gewestplan voor de betrokken regio, geldt een weerlegbaar vermoeden van vergunning (het kan weerlegd worden door bijv. een PV).

De bewijslast bij vermoedens van vergunning in het kader van aanvragen tot planologisch attest ligt bij de aanvrager, omdat de aanvrager bij het samenstellen van zijn dossier moet aantonen dat het dossier ontvankelijk is wat betreft de vergunningstoestand.

Zoals boven vermeld moet niet alleen de constructie vergund zijn (of vergund geacht), maar ook de functie. De oorspronkelijke functie van een constructie is mee vergund met de constructie. Als een constructie nog de oorspronkelijke functie heeft is dus geen apart bewijs nodig voor het vergund (of vergund geacht) zijn van de functie. Het bewijs met betrekking tot de constructie volstaat (voor zover er geen twijfel is dat die nog de oorspronkelijke functie heeft). De functie kan echter gewijzigd zijn. Voor functiewijzigingen is sinds 1984 een vergunning nodig (meer bepaald sinds 9 september 1984, de datum van inwerkingtreding van de vergunningsplicht voor functiewijzigingen). Voor een gewijzigde functie zal dus ofwel een vergunning of een uittreksel uit het vergunningenregister moeten worden voorgelegd, of een bewijs dat de functiewijziging gebeurde toen dat nog niet vergunningsplichtig was.

Uit het voorgaande blijkt dat bij vergund geachte constructies en functies en bij functiewijzigingen die gebeurden toen dat nog niet vergunningsplichtig was, de datering van de oprichting of de functiewijziging doorslaggevend is in de bewijsvoering over de vergunningstoestand. De bewijsstukken moeten in dat geval dan ook op die datering betrekking hebben. Er zijn diverse mogelijkheden: oude foto's of luchtfoto's waarbij de datering voldoende duidelijk is, oude facturen, oude kadastergegevens, een oprichtingsakte van een

De *tewerkstelling* in het bedrijf (huidige toestand en verwachte wijzigingen) wordt uitgedrukt in aantallen werknemers.

Het *mobiliteitsprofiel* wordt omschreven met een gemiddeld aantal voertuigbewegingen per tijdseenheid (een dag, een week), gespecificeerd naar ingaande en uitgaande bewegingen (een klant die het bedrijf bezoekt maakt 2 voertuigbewegingen, namelijk één ingaande en één uitgaande beweging). Conform het uitvoeringsbesluit planologisch attest moet een onderscheid gemaakt worden tussen voertuigbewegingen voor de bedrijfsactiviteiten (leveringen etc), door werknemers (woon-werkverkeer) en door klanten. Het kan daarbij nuttig zijn om aan te geven of het gaat over voertuigbewegingen met personenwagens, dan wel lichte of zware vrachtwagens.

Zoals boven reeds aangehaald (zie 3.4.3.) kan voor de *gewenste wijzigingen* met meerdere scenario's worden gewerkt, maar dan moet in de toelichtende tekst worden toegelicht wat de keuze voor het éne of het andere scenario beïnvloedt, en welk scenario desgevallend de voorkeur heeft van de aanvrager.

Indien het bedrijf *meerdere sites* in gebruik heeft, moet conform het uitvoeringsbesluit planologisch attest de eventuele gewenste uitbreiding op de site waarop de aanvraag betrekking heeft worden afgewogen ten opzichte van een uitbreiding in andere vestigingen of op andere sites. Er is met andere woorden een *afweging* nodig die aantoont dat de voorliggende locatie het meest geschikt is voor de geplande uitbreidingen.

3.9 PASSENDE BEOORDELING OF VERSCHERPTE NATUURTOETS INDIEN VEREIST

Als een *passende beoordeling of verscherpte natuurtoets* vereist is, moet die bij de aanvraag gevoegd worden. De wetgeving met betrekking tot het natuurbehoud bepaalt wanneer een passende beoordeling of verscherpte natuurtoets nodig is (art. 36ter respectievelijk art. 26bis [decreet natuurbehoud](#)).

Een passende beoordeling is nodig als het bedrijf of de gevraagde uitbreiding gelegen is in een speciale beschermingszone. Een passende beoordeling is ook noodzakelijk voor de aanvragen van (landbouw)bedrijven die gedeeltelijk of volledig omgeven worden door een speciale beschermingszone en waarvan de activiteiten een invloed kunnen hebben op de aanwezige natuurwaarden.

Indien een passende beoordeling vereist is, zal het planologisch attest bovendien onderworpen moeten worden aan de plan-m.e.r.-plicht zoals omschreven in 3.10. In dat geval zal een plan-MER vereist zijn, tenzij aangetoond kan worden dat het gaat om een klein gebied op lokaal niveau of een kleine wijziging (cf. art. 4.2.3, §3 DABM) én aan de hand van de screening aangetoond kan worden dat het plan of programma geen milieueffecten kan hebben.

Een verscherpte natuurtoets is nodig als het bedrijf of de gevraagde uitbreiding gelegen is in VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk). Een verscherpte natuurtoets is ook noodzakelijk voor de aanvragen van (landbouw)bedrijven die gedeeltelijk of volledig omgeven worden door VEN en waarvan de activiteiten een invloed kunnen hebben op de aanwezige natuurwaarden.

Logischerwijze moet bij de passende beoordeling of verscherpte natuurtoets ook het advies van de bevoegde dienst (het Agentschap Natuur en Bos) toegevoegd zijn. Daaruit moet minstens blijken dat het onderzoek volledig is gebeurd. Er is voor de dossiersamenstelling *op zich* niet vereist dat het advies gunstig is (al ligt het voor de hand dat een ongunstig advies rechtstreekse invloed zal hebben op de inhoudelijke uitspraak over de aanvraag tot attest).

Als er geen passende beoordeling of verscherpte natuurtoets vereist is, is het uiteraard nuttig om bij de dossiersamenstelling toch een rubriekje hierover op te nemen en daarin de redenen te vermelden waarom die beoordeling of toets niet nodig is (bijv. dichtstbij gelegen VEN-gebied of SBZ op ruime afstand en geen potentieel verband tussen de werking en ontsluiting van het bedrijf en dat VEN-gebied of SBZ).

3.10 PLAN-M.E.R.-SCREENING, ONTHEFFING VAN DE PLAN-MER-PLICHT OF PLAN-MER

Het uitvoeringsbesluit planologisch attest stelt dat ook documenten moeten worden toegevoegd “waaruit blijkt dat voldaan is aan de verplichtingen inzake milieueffectrapportage”. In de praktijk is dit relevant indien met de aanvraag een zogenaamde korte-termijnvergunning wordt beoogd. Het attest kan dan immers de basis vormen voor een omgevingsvergunning, en komt daarmee binnen de toepassingsfeer van de wetgeving en reglementering over milieueffectrapportage. Concreet: als de aanvrager een korte-termijnvergunning wil, zal de aanvraag vergezeld moeten zijn van de screeningsbeslissing van Team Omgevingseffecten waaruit blijkt dat geen plan-MER vereist is (cfr. artikel 4.2.6, §2 DABM¹), dan wel de ontheffingsbeslissing van Team Omgevingseffecten (cfr. artikel 4.2.3, §3quater DABM) of een ontwerp-plan-MER.

Het is inderdaad de plan-MER-plicht die mogelijks van toepassing is, en niet de project-MER-plicht, omdat het planologisch attest geen vergunning is, maar wel – in de mate dat het attest zich gunstig uitspreekt over de korte-termijnbehoeften – een rechtsgrond voor een vergunning of voor vergunningen. Daardoor is het een “plan of programma dat het kader vormt voor de toekenning van een vergunning voor een project”, zoals bedoeld in artikel 4.2.1 DABM, en beantwoordt het dus aan het toepassingsgebied dat in het DABM wordt gegeven aan de mogelijke plan-MER-plicht.

Voor de inschatting of beoordeling of een plan-m.e.r.-screening voldoet, dan wel of een plan-MER moet worden opgemaakt of een ontheffing kan worden verkregen, wordt verwezen naar de bepalingen van het DABM en het bijhorende uitvoeringsbesluit (het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's). Bij twijfel of de aanvraag voldoet aan de voorwaarden om een plan-m.e.r.-screening te mogen maken, neemt u best contact op met Team Omgevingseffecten (via email naar mer@vlaanderen.be). Doe dit zeker als het Vlaamse Gewest de bevoegde overheid is of wanneer een passende beoordeling wordt opgemaakt.

Indien een plan-MER vereist is, dan is het erg nuttig om bij de inhoudelijke uitwerking ervan te anticiperen op de eventuele project-MER-plicht die zal gelden bij de aanvraag van de zogenaamde korte-termijnvergunning. Het rapport moet wel beantwoorden aan de vereiste inhoud van een plan-MER (cf. artikel 4.2.8, §1 DABM), maar de redactie gebeurt best zo dat onderdelen kunnen worden hergebruikt bij de opmaak van het eventuele project-MER dat de latere vergunningsaanvraag voor de korte-termijnbehoefte desgevallend zal begeleiden.

Het is evenzeer nuttig dat de opmaak van de aanvraag tot planologisch attest hand in hand gaat met het onderzoek naar de milieueffecten, zodat in de inhoudelijke voorstellen in de aanvraag de negatieve milieueffecten zo veel mogelijk vermeden of getemperd kunnen worden, en de eventuele milderende maatregelen al opgenomen zijn in die inhoudelijke voorstellen.

Als een plan-MER vereist is, zal de daarvoor voorgeschreven procedure van het DABM en het uitvoeringsbesluit gevolgd moeten worden. Bij de aanvraag zal in dat geval een ontwerp-MER toegevoegd moeten worden dat voor het ontvankelijkheidsonderzoek door de gemeentelijk omgevingsambtenaar niet inhoudelijk gecontroleerd hoeft te worden. Het ontwerp-MER zal echter vóór het openbaar onderzoek nagelezen moeten worden door Team Omgevingseffecten, om eventuele opmerkingen nog te kunnen verwerken. Het ontwerp-MER gaat samen met de aanvraag tot planologisch attest in openbaar onderzoek. In dat geval wordt de termijn van het openbaar onderzoek verlengd tot zestig dagen, omdat dat de minimumtermijn is voor het openbaar onderzoek van een plan-MER. (cfr artikel 4.2.11, §1 DABM en artikel 9,

¹ Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

tweede en derde lid plan-m.e.r.-besluit). Voorafgaand aan de beslissing over het planologisch attest moet het plan-MER ter goedkeuring aan Team Omgevingseffecten worden voorgelegd. Een eventueel plan-MER is uiteraard inhoudelijk mee sturend bij de latere uitspraak over de aanvraag tot planologisch attest.

Als de aanvraag gepaard gaat met een plan-m.e.r.-screening of een ontheffing, zal de daarvoor voorgeschreven procedure van het DABM en het uitvoeringsbesluit gevolgd moeten worden voorafgaand aan de indiening van de aanvraag tot planologisch attest. In dat geval hoeft de gemeentelijk ambtenaar voor het ontvankelijkheidsonderzoek evenmin de screeningsnota of het ontheffingsverzoek inhoudelijk na te zien: de screeningsnota moet immers goedgekeurd zijn of de ontheffing moet verleend zijn door Team Omgevingseffecten vóór de aanvraag tot planologisch attest wordt ingediend. De screeningsnota of ontheffingsverzoek en de beslissing van Team Omgevingseffecten dienaangaande worden bij de aanvraag gevoegd.

4 BEVOEGDE OVERHEID

4.1 ALGEMEEN

Conform de VCRO is de gemeente bevoegd om een aanvraag tot planologisch attest inhoudelijk af te handelen, behalve in een limitatief aantal gevallen waarin het Vlaams gewest of de provincie bevoegd zijn. De Vlaamse Regering kreeg de opdracht de lijst vast te stellen met de gevallen waarin het gewest of de provincie bevoegd zijn. Die lijst is dan ook opgenomen in het [uitvoeringsbesluit planologisch attest](#). De lijst werkt met toetsbare en zo eenduidig mogelijke criteria, zoals kwantitatieve gegevens en ligging.

Minder eenduidige aspecten als milieuhinder, mobiliteitsproblematiek, inpassing in de omgeving e.d. spelen daarom niet mee wanneer er moet uitgemaakt worden wie de bevoegde overheid is. Ze zullen worden afgewogen bij de afgifte van het uiteindelijke attest door de bevoegde overheid.

Schematisch overzicht van de bevoegdheidsregels

Algemeen principe: alle aanvragen worden behandeld door de **gemeente**, behalve deze die uitdrukkelijk toegewezen worden aan het **bovenlokale niveau**, hetzij het gewest, hetzij de provincie.

Er zijn drie redenen mogelijk waarom een aanvraag op **bovenlokaal niveau** moet behandeld worden: **ligging, type bedrijf en omvang van het bedrijf of de uitbreiding**. Opgelet: deze criteria sluiten elkaar niet (of niet volledig) uit. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de aanvraag van een bedrijf niet omwille van de ligging bovenlokaal moet afgehandeld worden, maar wel omwille van de omvang. Omdat het echter mogelijk is dat een aanvraag voldoet aan meerdere criteria, moeten de **criteria in de vermelde volgorde overlopen worden tot er uitsluitel is over een eventuele toewijzing aan gewest of provincie**.

Ligging

Aanvraag in gewestelijk RUP, wens bedrijf strijdig met voorschriften Uitzondering: gewestelijk RUP laat marge voor gemeentelijk plan	Gewest check criterium omvang
Aanvraag in provinciaal RUP, wens bedrijf strijdig met voorschriften Uitzondering: gewestelijk RUP laat marge voor gemeentelijk plan	Provincie check criterium omvang
Aanvraag voor meer dan 0,5 ha in VEN of habitatrictlijngebied	Gewest

welk van de twee bestuursniveaus bevoegd is door te bepalen dat de artikelen 5, 6 en 7 “in volgorde” moeten worden toegepast. In bovenstaand schema is dat ook zo vermeld.

4.3 WAT BIJ EEN FOUT IN DE BEOORDELING VAN DE BEVOEGDHEID?

Indien de provinciale of gewestelijke overheid een aanvraag overgezonden krijgt, en vaststelt dat de gemeentelijke ambtenaar onterecht heeft geconcludeerd dat de provincieraad dan wel de Vlaamse Regering bevoegd is om over de aanvraag te beslissen, dan kan zij de aanvraag terugsturen en daarbij, met opgave van de redenen, vragen dat de gemeentelijke ambtenaar zijn oordeel heroverweegt.

4.4 DE VERHOUDING TUSSEN DE TAAKVERDELING VOOR DE BEHANDELING VAN AANVRAGEN VAN PLANOLOGISCH ATTESTEN ENERZIJD EN HET PLANOLOGISCH DELEGATIEBEGINSEL ANDERZIJD

De taakverdeling met betrekking tot de behandeling van aanvragen van planologische attesten, stelt op zich de [delegatieregeling uit de VCRO \(art. 2.2.2\)](#) niet formeel buiten werking. Eens er over een aanvraag van een planologisch attest inhoudelijk is beslist – conform de taakverdeling –, kan voor het desgevallend op te maken RUP in principe de delegatieregeling worden toegepast indien alle voorwaarden daarvoor zijn vervuld. Gelet op het planonderwerp (bijv. vaak solitaire bedrijven) is het echter weinig waarschijnlijk dat dit in de praktijk vaak zal gebeuren. Hoe dan ook is het belangrijk dat de delegatieregeling speelt bij de planopmaak achteraf, en *niet in de behandeling van de aanvraag van een attest*.

5 PROCEDURE

Artikel 4.4.25 van de VCRO bevat de hoofdlijnen van de procedure voor behandeling van aanvragen tot planologisch attest:

- de aanvraag wordt ingediend bij de gemeente; de gemeentelijke omgevingsambtenaar onderzoekt ontvankelijkheid en volledigheid (cf. supra);
- de bevoegde overheid (bevoegdheidsverdeling cf. supra) vraagt adviezen en houdt een openbaar onderzoek van dertig dagen;
- de bevoegde overheid beslist en geeft daarvan kennis aan de aanvrager;
- tegen attesten afgegeven door de provincie kan de leidend ambtenaar van het departement Omgeving een schorsend beroep aantekenen bij de Vlaamse Regering. Tegen attesten afgegeven door de gemeente kan dit beroep worden ingesteld door de leidend ambtenaar van het departement Omgeving of door de deputatie.

De details van de procedure zijn opgenomen in het uitvoeringsbesluit planologisch attest.

In wat volgt gaan we in op de verschillende procedurestappen en de termijnen die er telkens aan verbonden zijn.

5.1 INDIENING VAN DE AANVRAAG – ONDERZOEK VAN DE VOLLEDIGHEID EN ONTVANKELIJKHEID – ONDERZOEK VAN DE BEVOEGDHEID – BERICHT VAN VOLLEDIGHEID EN ONTVANKELIJKHEID

Een aanvraag moet ingediend worden per beveiligde zending (zie ook hoofdstuk 1). Tot nader order gelden enkel een aangetekende zending of een afgifte tegen ontvangstbewijs als beveiligd.

Er zijn geen specifieke (vorm)vereisten voor het bewijs dat meegegeven wordt aan een aanvrager in geval van afgifte van een dossier op de gemeente. Aangezien het enkel een bewijs van de datum van indiening is, volstaat een vermelding van de titel van het dossier dat is afgegeven, een vermelding van de datum, en een handtekening of stempel waaruit blijkt dat het bewijs effectief uitgaat van de gemeentelijke diensten. Het afgiftewijs is geen ontvangstbewijs zoals bedoeld in art. 4.4.25, §2, tweede lid VCRO. Dat laatste wordt pas aan een aanvrager bezorgd nadat – na onderzoek – gebleken is dat een aanvraag volledig en ontvankelijk is. De tekst op het bewijs dat meegegeven wordt bij afgifte van het dossier mag daar in ieder geval geen misverstand over doen ontstaan.

Na de indiening (d.w.z. vanaf de dag na de datum van de aangetekende zending of de dag na de datum van het bewijs van afgifte) loopt een termijn van dertig dagen voor het onderzoek van ontvankelijkheid en volledigheid. Binnen die termijn moet de gemeentelijke omgevingsambtenaar ofwel laten weten dat de aanvraag onontvankelijk is (met vermelding van de reden), ofwel laten weten welke stukken ontbreken en nog moeten bezorgd worden, ofwel het officiële ontvangstbewijs afleveren dat vermeldt dat de aanvraag volledig en ontvankelijk is. Belangrijk: in het laatste geval moet de aanvrager er in dezelfde brief ook van op de hoogte gesteld worden welke overheid de aanvraag verder zal afhandelen en er over beslissen. Dat betekent in de praktijk dat binnen de termijn voor het onderzoek van volledigheid en ontvankelijkheid, ook moet nagezien worden wie bevoegd is, tenzij natuurlijk al snel blijkt dat er stukken ontbreken of dat de aanvraag sowieso onontvankelijk is.

Aangezien er maar een beperkt aantal gevallen zijn waarin niet de gemeente, maar wel de provincie of het gewest bevoegd is (zie daarover hoofdstuk vier van deze handleiding), en aangezien die gevallen gedefinieerd zijn aan de hand van criteria waarover het dossier verplicht informatie moet bevatten (ligging, aard bedrijf, ...), vraagt de beoordeling van de bevoegdheid in principe niet zoveel extra tijd ten opzichte van het onderzoek van de volledigheid en de ontvankelijkheid.

De termijn van dertig dagen is een termijn van orde. Ze moet zoveel mogelijk gerespecteerd worden. Een beperkte overschrijding waar aanvaardbare redenen voor zijn (bijv. beperktere bezetting op de dienst wegens vakantieperiode) heeft geen specifieke gevolgen; blijft een aanvraag zonder reden liggen dan kan dat een aansprakelijkheidsrisico met zich meebrengen.

Het bericht over de (on)ontvankelijkheid en/of (on)volledigheid hoeft niet aangetekend verzonden te worden.

Als de gemeentelijke omgevingsambtenaar vaststelt dat een dossier niet volledig is, dan vraagt hij de ontbrekende stukken op. Die vraag moet een termijn vermelden voor de vervollediging ([art. 4.4.25, §2 VCRO](#)). Noch de VCRO, noch het uitvoeringsbesluit planologisch attest vermelden hoe lang die termijn moet zijn. Ze moet in de praktijk bepaald worden, rekening gehouden met wat precies ontbreekt. De ene aanvulling vergt meer tijd dan de andere; de termijn moet redelijk zijn.

Als de aanvrager het dossier niet op tijd aanvult, dan wordt de aanvraag onontvankelijk verklaard. De aanvrager kan weliswaar later een volledig nieuw dossier indienen.

Wordt het dossier wel op tijd vervolledigd, dan loopt na de indiening van de ontbrekende stukken (opnieuw bij beveiligde zending) een nieuwe termijn van dertig dagen voor een bericht over de volledigheid en de ontvankelijkheid.

Noch de VCRO, noch het uitvoeringsbesluit planologisch attest bevatten een verplichting om het dossier terug te sturen in geval van onontvankelijkheid. Het lijkt redelijk om dat wel te doen, zeker als de aanvrager er om vraagt. Maar het is aangewezen om in ieder geval één analoog of minstens het digitale dossier te bewaren, al was het maar om op terug te vallen bij bijv. betwistingen over de reden waarom een dossier onontvankelijk is verklaard.

5.2 VERSTUREN NAAR PROVINCIE OF GEWEST ALS DE GEMEENTE NIET DE BEVOEGDE OVERHEID IS

Als een aanvraag volledig en ontvankelijk is, en uit de gegevens van het dossier blijkt dat de provincie of het gewest bevoegd is, dan moet één van de twee ingediende analoge exemplaren plus het digitale exemplaar aan de provincie of het gewest worden bezorgd. Dat moet gebeuren onmiddellijk nadat de gemeentelijk ambtenaar aan de aanvrager heeft laten weten dat het dossier ontvankelijk en volledig is. Praktisch gezien mag dit geen probleem vormen aangezien de brief aan de aanvrager al moest vermelden wie de bevoegde overheid is. Op dat ogenblik is dat dus al uitgemaakt.

Dat het dossier – in voorkomend geval – zo snel mogelijk wordt overgezonden is belangrijk omdat het verzenden van het bericht van ontvankelijkheid en volledigheid (het ontvangstbewijs) termijnen doet lopen.

Aanvragen waarvoor de provincie bevoegd is moeten doorgestuurd worden naar de provincieraad, maar in de adressering mag gespecificeerd worden dat ze bestemd zijn voor de dienst ruimtelijke planning of ruimtelijke ordening:

Aan de provincieraad van de provincie Oost-Vlaanderen
p/a dienst Ruimtelijke Planning
Woodrow Wilsonplein 2
9000 Gent

Aan de provincieraad van de provincie West-Vlaanderen
p/a dienst Ruimtelijke Planning
Koning Leopold III-laan 41
8200 Sint-Andries

Aan de provincieraad van de provincie Antwerpen
p/a dienst Ruimtelijke Planning
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen

Aan de provincieraad van de provincie Limburg
p/a Directie Ruimte - Afdeling Ruimtelijke Planning en Beleid
Universiteitslaan 1
3500 Hasselt

Aan de provincieraad van de provincie Vlaams-Brabant
p/a dienst Ruimtelijke Ordening
Provincieplein 1
3010 Leuven

Als de Vlaamse Regering bevoegd is, mag de brief waarmee de aanvraag wordt doorgestuurd als volgt worden geadresseerd:

Aan de Vlaamse Regering
t.a.v. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening
p/a Departement Omgeving, Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten
Koning Albert II-laan 15 bus 551
1210 Brussel

De gemeentelijk ambtenaar houdt in ieder geval één analoog dossier op de gemeente met het oog op het openbaar onderzoek.

5.3 OPENBAAR ONDERZOEK EN ADVIESRONDE

5.3.1 Het openbaar onderzoek

Volgens de VCRO organiseert de bevoegde overheid een openbaar onderzoek dat dertig dagen duurt. Hoe het openbaar onderzoek georganiseerd en aangekondigd wordt is in detail geregeld in het [uitvoeringsbesluit planologisch attest](#). Het [model voor de aankondiging van het openbaar onderzoek](#) is online beschikbaar.

Enkele aandachtspunten:

- De bevoegde overheid bepaalt begin- en einddatum van het openbaar onderzoek. Dat is ook het geval als het gewest of de provincie de bevoegde overheid is, ook al zal het document bij de gemeente ter inzage moeten liggen. Het gewest of de provincie moet die data in dat geval uiteraard tijdig meedelen aan de gemeente. Dat is vermeld in het uitvoeringsbesluit planologisch attest.
- Indien een plan-MER vereist is, gaat het ontwerp-MER samen met de aanvraag tot planologisch attest in openbaar onderzoek. In dat geval wordt de termijn van het openbaar onderzoek verlengd tot zestig dagen, omdat dat de minimumtermijn is voor het openbaar onderzoek van een plan-MER. (cfr artikel 4.2.11, §1 DABM en artikel 9, tweede en derde lid plan-m.e.r.-besluit)
- Als de gemeente bevoegd is, dan kunnen de data van het openbaar onderzoek uiteraard bepaald worden door het college. De gemeenteraad hoeft zich er niet over uit te spreken, ook al is het de gemeenteraad die bevoegd is voor de uiteindelijke beslissing.
- Het openbaar onderzoek moet starten binnen de 60 dagen nadat de aanvrager bericht kreeg van de ontvankelijkheid en volledigheid. Dit is een termijn van orde. Ze moet zoveel mogelijk gerespecteerd worden. Een beperkte overschrijding waar aanvaardbare redenen voor zijn (bijv. de bevoegde overheid wil vermijden dat het openbaar onderzoek volledig in een vakantieperiode valt) heeft geen specifieke gevolgen; ze brengt bijv. de geldigheid van het openbaar onderzoek niet in het gedrang. Blijft een aanvraag echter zonder reden liggen dan kan dat een aansprakelijkheidsrisico met zich meebrengen.
- De bevoegde overheid schrijft aanpalende eigenaars aan maar de aanvrager moet de kosten daarvan vóór de aanvang van het openbaar onderzoek betaald hebben. De aanvrager krijgt daarvoor tijdig een vraag (samen met het aankondigingsbericht dat hij ter plekke moet uithangen, zie het volgende punt).
- De gemeente en de aanvrager zorgen voor de bekendmaking op respectievelijk de officiële aanplakplaats(en) en ter plekke. De vorm van de bekendmaking is vastgelegd, zie daarvoor één van de bijlagen bij het uitvoeringsbesluit planologisch attest. Is het gewest of de provincie bevoegd, dan bezorgt zij de gemeente en de aanvrager het ingevulde model.

5.3.2 Adviesronde

Volgens de VCRO moet de bevoegde overheid advies vragen aan alle adviesinstanties die bevoegd zijn om te adviseren over het ruimtelijk uitvoeringsplan dat eventueel uit het attest zou voortkomen. Hoe die adviesronde georganiseerd wordt is in detail geregeld in het uitvoeringsbesluit planologisch attest. Indien een plan-MER vereist is zullen bovendien ook de instanties die geraadpleegd werden in het kader van de kennisgeving van het plan-MER (cfr. art. 4.2.8, §4 DABM), om advies worden gevraagd overeenkomstig de daarvoor voorgeschreven bepalingen van het DABM.

Enkele aandachtspunten:

- De adviesronde gebeurt op basis van digitale stukken: de adviesvraag gaat vergezeld van een digitaal exemplaar van de aanvraag, of verwijst naar een beveiligde website waarop de stukken opgenomen zijn. Dat is expliciet zo vermeld in het uitvoeringsbesluit planologisch attest; adviesinstanties kunnen van de gemeente niet eisen alsnog een papieren exemplaar te bezorgen.
- Alle adviesinstanties adviseren uiterlijk op de laatste dag van het openbaar onderzoek. Zij brengen hun advies uit bij de gemeentelijke of provinciale commissie voor ruimtelijke ordening dan wel de Vlaamse Regering, al naar gelang het bevoegde niveau. De adviestertermijn is een vervaltermijn: als er geen advies is binnen de termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.
- Het departement Omgeving adviseert ook uiterlijk op de laatste dag van het openbaar onderzoek. Dit advies wordt echter niet bezorgd aan de gemeentelijke of provinciale adviescommissie maar aan het bestuursorgaan.
- De adviestertermijn is een vervaltermijn: als er geen advies is binnen de termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

5.3.3 Advies van de adviescommissie

Voor aanvragen waarover beslist wordt op gemeentelijk of provinciaal niveau brengt, na het openbaar onderzoek en de adviesronde, de gemeentelijke dan wel provinciale commissie voor ruimtelijke ordening (gecoro/procoro) een gecoördineerd eindadvies uit. Dat advies bevat het integrale advies van het departement. Op hetzelfde ogenblik bezorgt de bevoegde commissie voor ruimtelijke ordening de gebundelde adviezen, opmerkingen en bezwaren aan het bevoegde bestuursorgaan. De commissie heeft daarvoor een termijn van zestig dagen na het einde van het openbaar onderzoek. Ook voor deze termijn geldt dat bij gebreke aan advies binnen de termijn, aan de adviesvereiste mag worden voorbijgegaan. Let wel: een advies dat met beperkte vertraging wordt uitgebracht, is nog niet ongeldig: het uitvoeringsbesluit planologisch attest stelt enkel dat aan de adviesvereiste *mag* worden voorbijgegaan. Het bestuursorgaan dat geen advies krijgt of een laattijdig advies buiten beschouwing laat, zal in de beslissing zelf op gemotiveerde wijze met alle reacties en adviezen moeten omgaan zonder daarbij te kunnen terugvallen op het advies van de adviescommissie.

5.4 BESLISSING

De Vlaamse Regering (krachtens de algemene delegatie van de Vlaamse Regering aan haar leden is de vakbevoegde minister gemachtigd), de provincieraad of de gemeenteraad (niet het college) moeten een beslissing nemen over de aanvraag binnen 120 dagen na het einde van het openbaar onderzoek. Het [model van de beslissing](#) is bij uitvoeringsbesluit vastgelegd en online beschikbaar.

Zoals uit de bepalingen van de VCRO en ook uit het model blijkt, moet de beslissing over de aanvraag zich duidelijk over een aantal onderscheiden punten uitspreken:

- behoud of niet op de plek waar het bedrijf gevestigd is;

